

Δρ
υ
μ
ε
ρι
κ
μ
ο
ν

ΕΘΝΟΥΣ

3 ΑΠΡ. 1961

ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΗ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ Κ. ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΦΡ. ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ - ΜΕΝΕΓΑΚΗ.

Πριν ακόμη μιλήσουμε για την καλλιτεχνική αξία των γλυπτικών έργων της Φρόσως Ευθυμιάδη - Μενεγάκη, που φιλοξενεί η αίθουσα της οδού 'Αμαλίας, πρέπει να εξάρουμε τον τρόπο του παρουσιασμάτος τους. Είναι η πρώτη φορά που οι 'Αθηναίοι φιλότεχνοι μπορούν να χαρούν έργα τέχνης τόσο καλά τοποθετημένα και τόσο τεχνικά φωτισμένα. Φοβούμαι πως πρόκειται για κάτι το μοναδικό και ανεπανάληπτο, γιατί μήτε είναι εύκολο να βρεθώ μιά τέτοια σάλλα — αυτή δεν πρόκειται δυστυχώς να στεγάσει άλλη καλλιτεχνική έκθεση — μήτε μπορεί να ελπίζει κανείς πως θα διαθεθούν τόσες πνευματικές και οικονομικές δυνάμεις για τέτοιο σκοπό.

Δέν έχουν περάσει ούτε τέσσερις μήνες από τότε που η στήλη μας άσχο 'ηκε με την προσφορά της Μενεγάκη — η έξ' αφορμής της συμμετοχής της στην τελευταία πανελλήνιο. Θα ήταν ίσως περιττό να επανέλθουμε, αν η τωρινή έκθεση της δεν περιελάμβανε σειρά καινούργιων γλυπτών, που προεκτείνουν τα πνευματικά της δρόσημα, κι' ακόμη αν η παράθεση αντιπροσωπευτικών έργων της προηγούμενης συγκομιδής της (από το 1955 ως το 1960) δεν μας έδινε την ευκαιρία να εκτιμήσουμε πλατύτερα την απόδοσι των τόσο γόνιμων όσο κι' οδυνηρών αναζητησών της.

Από τον καιρό που η Φρόσω βεφτιαχνε με τον εύπλαστο πηλό τα τρωφικά κι' εύκινητα νατουραλιστικά ζωάκια της ως τώρα, που καταπίναται με τις μεγάλες ήμιαφηρημένες τέχνης μετάλλινες συμβολικές συνθέσεις της, έκανε έναν εκπληκτικό δρόμο. 'Ερευνητικό κι' ανήσυχο πνεύμα, δεν άφησε μήτε μιά μέρα να περάσει χωρίς να προβληματισθώ, να εργασθώ, να σπουδάσω. 'Εμελέτησε τα γλυπτά των αρχαίων 'Ελλήνων, των Αιγυπτίων, των Χετταίων, των Νέγρων, επέσκέφθη τα κυριότερα μουσεία της Εύρώπης, της 'Αφρικής, της 'Αμερικής, ακόμη και της 'Απω 'Ανατολής, γνώρισε τη λαϊκή τέχνη σ' όλη της την έκταση. 'Οτι θησαύρισε από τις συστηματικές μελέτες της και τ' άπειράριθμα ταξίδια τ' άφωτισσε — χωρίς ν' αφήσει ν' άσκήσουν επίρροη στή δουλειά της — κ' έπειτα τα λησιμόνησε, φθάνοντας έτσι στην απόλυτη εφαρμογή

έκείνου που είπε ο 'Ερριώ: «Καλλιέργεια είναι αυτό που μένει άφοδ τα έχασουμε όλα».

Συγχρονισμένη, άλλ' όχι άνατρεπτική, ελληνική μ' και παγκόσμια, συμβολική χωρίς εξωλογικές τάσεις, λιτή, άσπληρη κι' άπλουστεμένη, μ' γεμάτη από συγκινησιακά, καθαρά πλαστικά και λυρικά στοιχεία, η τέχνη της Φρόσως Ευθυμιάδη - Μενεγάκη προσφέρει στο θεατή μίαν αισθητική άπλοιασι από τις πιο ύψηλες και τις πιο σπάνιες.

ΠΙΟ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ. Είναι κάπως γνωστή ως ζωγράφος ή Πιπίτσα Φιλίππιδη που υπήρξε μαθήτριο του έλαίρετου καλλιτέχνη και δασκάλου Δημήτρη Γιαννουκάκη, από τη συμμετοχή της σ' έκθεσις ομαδικές. 'Η πρώτη άτομική έκθεσίς της, που στεγάσεται στή μικρή αίθουσα του «Ζυγού» μ' άφέρνει πιο κοντά στή δουλειά της, μ' άς κάνει να εκτιμήσουμε σ' όλη της την έκταση την καλλιτεχνική της πορεία.

Είναι εύχάριστο το ότι η νέα ζωγράφος, που φιλοτεχνούσε ως τώρα συμπαθητικές τοπιογραφικές και ενεκές φύσεις με δάσι την αναπαράστασι, άρχίζει ν' άπλώνεται σ' ευρύτερους όρίζοντες — ν' επιδιώκει μιά πιο συγχρονισμένη και πιο έλευθερη έκφρασι. Στά πρόσφατα έργα της οι άφαιρέσεις είναι άρκετά τολμηρές, ή νοηματική τους ύλη καθαρότερη κι' η τεχνική πιο τροχωρημένη. Πρόκειται για ένα ξεκίνημα από τα πιο έπιδοφόρα.

ΚΩΣΤΑ ΠΛΑΚΩΤΑΡΗ.

Πάνε πολλά χρόνια από τότε που είδα για πρώτη φορά έργα του Κώστα Πλακωτάρη. 'Ηταν ή εποχή των πρώτων κυβιστικών εκδηλώσεων. 'Επηρεασμένος από τις μελέτες του ό έκκολαπτόμενος ζωγράφος, έφρόντιζε ν' άποφεύγει την κοινοτοπή έκφρασι, να παρουσιάζεται όσν γίνεταί πιο μοντέρνος. Μερικά από τα έργα της περιόδου εκείνης (1923 — 1926), που επιδεικνύει τώρα στο «Ζυγό», μ' άς πείθουν πως οι προσπάθειές του δεν ήταν άκαρπες. Τα νεανικά έργα δεν έχουν τις χτυπητές αδυναμίες των πρωτολειών. Με τον καιρό το στίγμα της πορείας του άλλαξε. 'Εγκαταλείποντας την κυβιστική σχηματοποίησι ό Πλακωτάρης έπέδωθε στήν έρευνα των επιδράσεων του ήλιακού φωτός επί των αντικειμένων και την πιστή έρμηνεία του υπαίθρου. 'Εφιλοτέχνησε πλήθος τοπιογραφιών και σκηνών από τη ζωή των αγροτών που διακρίνονται για τη λιτότητα της διατυπώσεως, την επιτυχημένη κατανομή του φωτός και τη ζεστή άτυμόσφαιρά τους. Κάμποσα έχουν τα καινούργια του έκθέματα έχουν τις ίδιες άρετές, μόνο που κάποιες κυβιστικές διαπλάσεις του πηξέων την εποχή των πρώτων του πηξέων. 'Αν είναι άποτέλεσμα έσωτερικής ανάγκης που υπαγορεύουν ή άναμνήσεις ή άπλάς έπιθυμία έκδύσεως — άναμνήσεων καλύπτει — άποσφή — έπιστροφή τάσεως — αυτή, θα φανή, όταν ό Πλακωτάρης μ' άσση πιο μεστά και πιο άδρα δείγματα της.

ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ